

REKUISIT

TALLINN. ÕPILASKONNA AJAKIRI

1937.

Kaas ja karrikatuurid: RAOUL REMMELGAS,
linooli lõiganud: OTTO STEINBERG

SISU:

- I. LAABAN — Luule sünd.
- O. AST — Väljade vahel.
- I. LAABAN — Kino vaimsete väärtuste kandjana.
- O. AST — Peegel.
- O. STEINBERG — Reaalkooli spordipale 1937.
- O. MIKIVER — Purekkari.
- O. KAY — Reaalkooli ringide tegevusest.
- R. REMMELGAS — Kirjandusringi hooaja avaõhtu.
„Realisti“ kaastööliste võisilus.
- O. STEINBERG, O. MIKIVER — Linoollõiked.

PÄÄTOIMETAJA: Orvo Ast.

TOIMETUS: R. Rimmelgas, O. Steinberg, O. Paju, I. Laaban.

VÄLJAANDJA: Tallinna II Gümnaasiumi Kirjandusring.

VASTUTAV TOIMETAJA: mag. August-Voldemar Kõrv.

REALIST

IV A A S T A

NR. 6

Kiirgraamatukogu. NOVEMBER

1937.

M. S. 3005... 10 St 3761

ILMAR LAABAN

Luule süünd

Seisak ristel voolude aja ja ruumi;
nõkku tühja, vahesse puhkava aja
laskund peegel kiirguses säälpoolse lähe.

Surev kustub varjude heiastus huulilt,
varje, tõelus kelle vaid varjutu kaja;
tõuseb laul Narkissose, peidetu lähe:

pildist virveis ähmasest ruumide meres
eostub uus — Narkissos siis heiastub pinnal
järve täitunud kaevudest varjatud vete!

Luule süünd Narkissose helkivast verest;
näen taga Narkissose peegli ma linna,
linna elbunud ulmas, kalmistut tõeluse pette!

Ruumist koorund aeg, ajast ja ruum,
luules sulatet üheks kaksik — ta tuum —
kannab sind Euterpe kergejalgne oo hiru!

Hõng. Heli. Võnk. (Kustub...). Virv.

Väljade vahel

õber istub mu vastas ja jõlitab mulle otsa. Suurest mõllemisest hoiavad ta helevelged juuksed kangekaelsete harjastena pääst eemale. Laukneis on kord jälle langenud oma madalaimamalepunktile.

Veel ei ole ma suutnud lahendada saladust, kas selle tujuka laugu kõrgus on võrdelises või pöördvõrdelises suhtes ta kandja meeleoluga.

Ta on ikka endine, see mu sõber. Lakooniline, segamatu oma suures rahus. Tänu temale oleme siiani säilitanud kõnet lihtsustavaid sõnu ja lauseid kunagisest endivahelisest kõneviisistki. Vaid oma välimuselt on sõber veidi muutunud. Paranenud, — kultuurses mõttes. Lipsu kannab ta nüüd, ja ta püksid on triigitud viiki. Kingad, mis kõiguvad järeleaimamatu mõnuga üle tooli käsitoe, on puhastatud: kui mitte just läikima hõõrutud, siis vähemalt viksitud.

Keemilise pliiatsi tipud on ammu lakanud kuulumast ta ülalhuule kumerusse. Nad kuulusid küll — kunagi. Kunagi, kui elasime väljaspool linna, omasime kodu vöödilise männimetsa vahel, tundsimme vaid pruune tüvesid ja asfalttee sirget linti ning liikusime vaid mugavail jalgrattail.

Ka tohtusuuurt pussi ei ripu enam ta rihmal. Seegi rippus — kunagi. Rippus sääil noil ajal, kui olime tõhkudena pugunud maa südamesse, omasime telki tühjal ja romantilisel rabade piiril ja kõigis oma tegevusis maitsime ohjeldamatut võsavennalikku vabadust.

Nüüd on meiega hoopis teisiti. Oleme jälle päälinnas, surutud kivikantside ja tavareeglite kitsasse labürinti. Käime ühes koolis, ühes klassiski. Hingame päevas sisse tohtu hulga kultuuri teravaid hõnge, uimastavaid aure, mille kohta me siiani pole suutnud otsustada, mõjuvad nad meile hästi või halvasti. Vahel küll arvame seda lõpuks teadvat: ihkame tagasi vabadesse, tahaksime hingata jälle puhast ja rikkumatut õhku, mõelda sügavate, kohutavalt sügavate probleemide poolt kõverdamata mõtteid. Samas aga otsime meelelahutust teatrilt, tantsukurustelt, muusikast ja kinost, langeme ettejuhtunud küsimuste kõige põhjalikumasse lahkamisse. Me pole veel jõudnud v e a t u l e kompromissi valemile.

Nii oleme siis nüüd oma linnakorterris, käsutame hetkel kahte tugitooli ja mõtiskleme kuumemaist päevaküsimust. Sõber viimaks liigutab end. „Kui see nüüd minu otsustada on jäänud, siis tähistame tänase pühapäeva suusajälgedega!“ tuleb ta lüürilis-keeruliselt koostatud ettepanek. „Noh, jah, olgu,“ ei saa minulgi selle vastu midagi olla, „s ä ä l on vähemalt õiget lundki ega pole tallamist selle lõrtsi sees, — vaata, mihuke ta ise on praegu länaval!“ Me suusaväljad on aga mõned hääd kilomeetrid linnast väljas, on pruunide tüvede all, kuhu talvel vaid harva satub suusastamata jalg. Kuid kaugused ei kohuta meid.

Säeme end valmis. Mitmeil mugavust respektierivail põhjusil pole me suusad ega suusaülikonnad linnas, vaid ootavad meid ees sääil, kuhu linnast poeme maapakku, kus „tähistame pühapäeva“, nagu sõber seda nimetab.

Läheme. Trammisõitu tublisti veerand tundi, teist samapalju põiklemist jalutama tulnud inimmassi vahel. Siis viimaks kõnnime helkivas ja kerges

vaikuses, krobelistel ja hästikandval lumel, vaevalt tajutavail teetuil sihtidel.

Kindlasti aga mitte sihituil teil: madal pargimüür tuttava väravaga astub varsti meile ristli teele ette. Otsime lumme kaevunud ja härmatunud majade vahelt üles aedniku-pargivahi, kes on ainsaks hingeliseks siin külmade riigis, ja palume talt endi suuski ja rõivaid. Vanamees tunneb vaikset hääde-meelt meie külalusest. „Nagu vana ületalve jäänud kärblane olen siin, — ei mind käi keski na kaugele vaatamas... Teie olete mu esimesed külalised lumest saadik,“ seletab ta oma eluolu, kui kuurinurgast tõstab välja meie kompe. Ümber riietuda? Jah, muidugi, olgu noorhärрад nii lahked, tema väike rotiauk on alati nende käsutada. Päälegi: noored mehed tulevad ju suvel jälle tema riiki asuma, ta on selles kindel. Kahjatsene endamisi, et peame hääle vanale siiski pettumuse valmistama, — tulevane puhkus on ette nähtud võsavendade ja rabaromantikute suveks.

„Rotiauk“ on seitse sammu pikk ja kuus lai, selles on sisustuseks pliit, tugev vanamoodne kummut, laud, kõverate jalgadega raudvoodi ja riiul, mille ees kollane palakas. Hää tahtmise juures võib tunda end selles toas üsna mugavasti, meie kolmekesi mahume säääl korraga pööramaagi. Hakkame ennast kohe valeerima. Ei lähe palju aega, me ei kärsi ennast eriti ilustama hakata. Surume vana pargivahi kuivi lõhkenud käsi, lubame õhtuks tagasi tulla ja tuiskame väravate poole.

Kihutame otsejones suurde männitukka. Midagi nagu tõmbaks meid nende hiiglaste alla. Muidugi: nende mändidega oleme väga kaua juba sinasõbrad. Tunneme ju iga kivilahmakat, iga tokerdunud pöösastki pargi lähemas ümbruses. Ja meid haarab nende tuttavate taassünd, nende uus ilme, meid haarab see kiirgav ja helisev üksindus, mis vastandina suve rabelevale elule on emmanud maastikku.

Me ei jälgi enam teetuid sihte, me lõikame nüüd sihituid teid, ruttame igale poole ega jõua ometi kuskile.

Otsime aiva uusi ilmuvusi, püüame tabada seninähtamatuid vorme. Liigume põõsalt põõsale, ühelt mälestustega imbutatud kohalt teisele. Nad pakuvad meile mälestusi veel vaid kõverpeeglis või murtuna läbi aja distantsi arvustava luubi.

Oleme kandunud välja tuttavatest kohtadest, seisame ringi äärel, mis siiani on pöörelnud meie ümber. Säääl kuskil taga, kahe metsaga kaetud künka vahelt peab algama suur lagendik, nõmm, muhklik ja lõppematu. Kord suvisel eksikäigul sattusime sinna. Lai vaikus oli säääl, vaid kanarbikku ja kadakaid ulatus nägema silm. „Igav liiv ja tühi väli ... jah, tühi, aga kus, pagan, on selles pildis siis i g a v u s, tahaksin ma küll teada!“ oli sõbra lause, mis mulle meelde jäänud. Otsime nüüd seda viirastusena esinenud nõmme, mis vaid vilksatas kord — ja kadus. Võtame huupi sihi.

Viimaks valendabki kaugema künkaviiru kohal metsale kadu ennustavalt. Töötame ennast sinna üles ja toetume keppidele. Meie all laiub vaip värvitust sätennusest. Künkailt peegeldub päikesespektreid, küürakaist kadakaist on järel veel vaid rusikasuurused ladvamügerikud. Sööstume otsejones alla. Siit vast ammutame endisse elu. Me ei püüdle enam saavutamatu kaugusi, tungime nüüd välja iseäradusisse ning harjutame ta kumerusil kaelamurdeva- maid suusasõidu võtteid. Vastukaa- luks linna vaimsele kontsentreerumisele, pingutame nüüd keha, laome välja oma parimad võimed. Ajame taga päikese siravat triipu lumel, mis jookseb kümne sammu kaugusel me ees ega taha mingi hinna eest anda ligi. Väsitame end mehemoodi.

Jääb tunde meie ja lõunaaja vahele. Tõmban hinge ja vaatlen sõbra hoogsaid silmuseid ümber kadakatuttide. See tuletab mulle meelde kunagist sõlmllemist soolaugaste vahel, meetrit kaksikümne tunnis, korda kolm iga teejuppi. Jah, kuis võiks ta praegu olla säääl rabade piiril? Must ja valge vist segunevad laukail, must muda ja valge lumi. Harvad kased on kindlasti juba

sinakad, raagus pajupõõsad lõmbunud tumelillaks. Vetti ehk leidub veel pruunide rohututtide vahel.

Olen vist väga äpardunud ilmega, sest sõber, kes parajasti vihinal kohale jõudnud torkab naerusui:

„Igatsed juba linna kivide järele?“

„Jajah, vennas, tuleb meil sinnagi jälle minna,“ vastan.

Ta toetab suusakepid lumme.

„Ei, tont, see pole ka kellegi leib... Tagasi looduse juurde, vaat' mis!“

„Tagasi? Kas masinate, kultuuri-väärtuste ja ajaloo tõdede lammutamise kaudu? Kõige selle hävitamise kaudu, mis meist on teinud inimese?“

„Jaaa... Ei, nii nüüd küll mitte,“ mõtiskleb ta, „aga mõtle selle ilge sodi pääle, mida meile pakutakse kultuuri „latvade“ näol... Uue valemi abil siis ehk: e d a s i looduse juurde!“

„Üle metsade hävitamise, teede rajamise ja majade ehitamise igasse vähegi ilusamasse kohta?“ protesteerin jällegi.

„Ei. Tungimise abil looduseadustesse, loodusnähtuste kõige põhjalikuma lahkamise ja teaduse rakendamise abil. Siirdumisega kõigelt kunstlikult maksimaalse loomuliku juurde.“

„Ära vaid unusta, et iga samm, mille astume edasi teaduse ja tehnika teel, on laenatud, ei — tagasimaksmatult röövitud vaba looduse käest,“ targutan edasi.

Ja kui ta näeb, et kavatsen veelgi lisada midagi, kärsitub: „Ah, mis sa sekeldad! Tule!“ Ta tuiskab päikese heledamasse laiku.

Nüüd toetan mina suusakepid lumme. Vaatan sõpra, kes eemal maadleb suuskadega. Ta jalad on parajasti läinud sõlme ja ta näeb suurt vaeva nende lahtiharutamiseega. Ta suusatamisstiil on sama heitlik kui ta vahelduvad mõtledki, mida tutvustab mulle igal sammul.

Tagasi looduse juurde? Võib-olla. Ehk peitub sääl tõde; aga — ka tõe mõiste on siiani veel defineerimata...

Ja: edasi looduse juurde? Võib ka olla. Ma siiski tahaksin jääda Uskumatuks Toomaks.

Aga on's praegu aeg nende keeruliste probleemide jaoks? Oh ei! Seisan veel vabal lumel vabade väljade vahel, olen lahti kõigist konventsionaalseist kohustusist. Võin rahuga tõmmata lumest kepi ja lüüa oma mõtted ta jäljesse püsti. Muretus on jälle me kolmandaks kaaslaseks.

Ruttan järele sõbrale, kes pääsnud lõpuks liikvele, ja külg küljega pöörame ümber järgmise künka. Me ei saa ju veel lakata. Peame kihutama teineteist taga kuni jõu raugemiseni, peame võistlema ühel jalal mäest allasõidus ja imelisimais sammude kombinatsioon-nes. Oleme väga lumised ja märjad. Saapaist võiks vett kallata. Aga me kasutame oma päeva, imeme tast lõplikult kõik.

Vana pargivahi juurde saabume koos hämaraga. Toome auru ja palju juttu väikesse tuppa. Maname traditsioonide kohaselt tagasipöördumist linna, riputame kuivama rõivaid ja määrime hoolikalt suuski. Vanamees heidab oma vaiksel rahulikul viisil ühe nalja teise otsa. Viimaks lõpeb me askeldus ja kaome pargivahi silmist pimedusse. Nagu alati, kui tuleme väljade vahelt, oleme haaranud nukrusel sabast ja heitnud ta tunnete kolikambrisse. Sammume lauldes ja vilistades läbi männimetsa. Õiget sihti hoiame taskulambi ja instinki abil.

Kui viimaks oleme jõudnud tagasi, tunnustame häbenedes, et oleme teinud liiga linnale. Ta võtab meid vastu veel soojemalt kui seda tarvis oleks meie surmani väsinud kontidele. Kasutame tänulikult kõiki mugavusi, mida meile pakub linnakorter.

Heidame kolme magama. Homme on jälle tavaline tööpäev, täis kohustusi ja pingutust. Siiski, — miski hakkab rabelema tunnete kolikambris, keegi nagu mässaks sääl, nõudes endale taas vabadust ja eluõigust.

Kino vaimsete väärtuste kandjana

Suurte murrangute seas, mida on alanud euroopa kultuurelu viimaste aastakümnete kestel, on üks tähtsaimaid kino sünd ja võidukäik.

Kino, mis oli veel hiljuti kolmandajärguliseks lõbustuseks naiivseile ja harimatuile massele, on muutunud mõne aastakümnega esmajärguliseks kultuuriteguriks. Vastavalt kino arengule on muutunud ka vaated kino väärtusest. Kui peeti algul kino inimkonna labastajaks ja kultuurikahjuriks ega usutud, et kino võiks omandada kunagi esteetilist ja kunstilist väärtust, siis peetakse tänapäeval kino kunstiliselt võrdvõimeliseks teiste kunstialadega ja usutakse, et rahulik ja otsejooneline areng kõrvaldab kõik puudused ja ebatäiuslikkused. Kino senine areng näib pakkuvat selleks küllaldaselt tagatist.

Näib ju tõesti, et filmi eelseisev tehniline ja kunstiline areng viib kino rahulikult ja segamatult harmoonilise ideaali poole. Ja siis võib kino võtta üle teatri funktsiooni vaimsete väärtuste kandjana, muidugi ajakohastades seda. Kas tõesti?

On põhjust karta, et selline hoiak sõltub teatud ebaselgusest ja puudlikust tunnetusest kino vaimse olemuse põhialuste üle. Jääb tõesti mulje, et sellised mõtted johtuvad enam üksikute filmide hindamisest ja arvustamisest, kui kino kui niisuguse olemuse analüüsimisest ja tunnetamisest. Vahe kino ja teatri vahel on suurem kui üksnes kino laiendat tehnilised võimalused, ei, kino muutund suhe reaalsusega on palju suurem ja saatuslikuma tähtsusega kui näib esimesel pilgul.

Kui tahame öelda kino üle mida-gi, mis taotleks vähemalt teatud määralt absoluutsust ja mida ei paiska ümber kohe esimene muudatus filmi tehnilises küljes, siis ärge vaadelgem enam filme, vaid filmi, är-

gem vaadelgem niivõrd filmi valat ja valatavat sisu, sõltuvat meist endist ja meie tahtest, vaid just tema kujundilist külge, tema optilist mõju inimvaimu assotsiatsioonidele, mis jääb muutmatuks ja vajutab oma hävimatut pitseri sisule; ärge toetuge oma subjektiivsele kinoelamusile, vaid koorigem kino lahti kõigest ebaolulisest ja muutuvast ja jätkem vaid see, milleta kino poleks enam kino.

Filmi võime määratella optilise-nägeliku (ja ka kõlalise) reaalsuse irdumise ja vallandumisena materiaalses reaalsuses ja tema projektsioonina tühja ruumi, lünka, mis peaks hõlmama reaalsust. Järelikult ei seisne filmi olemus mitte reaalsuse loomises reaalsuse lünka, vaid reaalsuse aistlise tunnuse, tema nähtava ja kuuldava funktsiooni — ainult funktsiooni — asetamises reaalsuse kohale, jah, taotledes isegi tema muutmist reaalsuse kvintessentsiks. Reaalsuse funktsioon, tema sünnitus, peab saama tema kvintessentsiks, tema sisu tõlgendajaks, niivõrd kui lubab tema sõltuvus heli ja valguse teede ainuvalitsusest. On's see ülesanne tõesti nii kerge? Võime tõesti loota otsekohe selget lahendust sellele probleemile?

Kino ja reaalsuse suhte selgemaks tunnetamiseks on kasulik võrrelda kino lavaga.

Üks vahesein reaalsuse ja mängu vahel on neil ühine: tegevuse ajendjõud, mis on reaalsuses spontaanne ja sihitud teadlikule või ebateadlikule sihile, on muutunud mängus võõralt tahtelt ettekirjutetuks ja evib refleksiivse, ainuüksi tegevusele endale suunat iseloomu. See vahesein on ainult mõtteline, tunnetuslik.

Vahesein nägeliku reaalsuse ja mängu optilise väljendusvormi vahel on aga kummalgi liigil hoopis erinev. Laval evib mäng — vähemalt võib

evida — peaaegu sama materiaalse reaalsuse, nagu elugi, ainult miljöö- ja loodusekujutusel puudub reaalsus. Teisiti, võib öelda vastandlikki on lugu kinos: säääl leiame algusest lõpuni optilise illusiooni, pette, reaalsuse aistilise väljendusvormi reaalsuse asemel. Selle eest on aga illusioon — eriti, kui arvestada plastilise värvifilmi lähimas tulevikus teostuvat võidukäiku — peaaegu täielik.

Eriti miljöö: looduspildid, masitseenid, ajaloolised restaureeringud — säääl on illusioon täpselt sama täiuslik nagu mängu, dialoogi kujutused.

Nagu nägime, lahutab lava tõelusest õieti vaid üks vahesein, mis on mõtteline, tunnetuslik. Loomulik, et selle vaheseina ületamiseks oli õigeim tee viljelda sisulist tõelust, tabada elu sisemist, mõttelist olemust, jättes kõrvale välise optilise reaalsuse. Kinol on neid vaheseimu kaks: mõtteline ja materiaalne. Mõttelisega oli inimkond harjunud aastatuhandete vältel, see ei moodustandki erilist probleemi; ent materiaalne, see oli uus, harjumatu, seda tuli rünnata. Tulemus? Rõhutati viimse võimaluseni optilise illusiooni täiuslikust, püüti, et vaatajale näiks kõik „just nagu tõelises elus“, langeti tõeluse petliku peegelduse orjastavasse kammitsasse. Mandus aga sisuline külge, unustati elu sisulise külje kujutamine, püüti tuna esile elust ainult kõike lenduvat ja juhuslikku. Tuli appi veel teinegi moment.

Oma seniste vaatluste järeldusena võime defineerida kino ja teatri optilisi põhialuseid nõnda: teatris valitseb ebaühtlus, dualism — mäng, tegevus absoluutse reaalsusega; miljöö, kuliss — illusioon ja illusiooninagi hoopis ebareaalne. Kinos valitseb ühtlus — kõik tervikuna illusioon, ent õnnestunud, reaalsusele õige lähedane illusioon.

Kas pole siin kino jõudnud ette lavast? Jah, näiliselt küll. Ent mis sellest järgneb ja johtub, on seda vähem rõõmustav.

Me teame, et eeldet võimaluste kasinus on sageli üsna kasulik loodavale teosele, hoides seda lajutamisest ja elementide ebaratsionaalsest käsitlemisest.

Teatrile olid need eeldused juhtnööreks. Ta pööras kogu oma tähelepanu mängule, teades, et siin on tal võimalik saavutada reaalsust (kas elust kopeeritud või iseseisvalt loodud, ei puutu asja). Miljöö, dekoratsioon jäid vaid abistama tegevust, looma talle tausta ja tegevusruumi.

Kinol puudus see võimaluste piiratus. Talle avanes optilise illusiooni alal piiritu avarus, mida ta ruttas kasutama. Miljöö omandas iseseisva tähtsuse. Ta mõjutas ja määras tegevust. Tegevus pidi olema alati kooskõlastet huvitava miljööga. Ta jäigi filmi optilis-aistilise põhiolemuse orjaks, milleks mõjus kaasa kahtlemata ka eelmainit moment. Me näeme, et filmi sündmustiku aine on enamasti aistilise põhjaga: erootilised ained, koorekihi ja mondäänse seltskonna elu, ajalugu — muidugi vaadeldi, lähtudes miljööst ja mitte aine abstraktselt, ajatust küljest — ja muu sellesarnane. Võib ju väita, et filmil on täielik võimalus omandada teist iseloomu. Ent me näeme, et nende „uuendajate“ pilgud on suunatud enamasti minevikku, eriti teatrile. Filmil tulevik võib seista vaid nende puuduste muutmises voorusiks, salates teatri ja kirjanduse mõjud.

Selletõttu ei tunne filmisündmustik probleemi kui niisugust. Tal puudub omaette, iseseisev, mitte kopeerit reaalsus. Võib ju ehk leidagi mõnikord midagi probleemitaolist, ent me ei näe kuski soovi lahendada probleemi ausalt ja loogilise rangu-sega, ei, „probleem“ loob vaid võimaluse miljöölise tegevuse huvitavamaks võrstsitamiseks. Me näeme seda ka kõigi aegade parima ja sügavamais filmes: probleemi sobitamine miljöösse ja nende paeluv kooskõlastamine loovadki nende filmide väärtuse. Sellepärast on kärbit tiivad kõigel abstrakt-vaimsel, kõigel metafüüsilisel.

Sellel pole tühja, tõkkeita, sidemeita ja mõjustusita ruumi.

Sirgejooneliselt võib areneda vaid (muidugi probleemi mõttes) labane sündmustik.

Võiks arvata, nagu olnuksin juhitud oma ridade kirjutamisel püüdest materdada ja halvustada kino. Ei, need read olid mõeldud vaid näitamiseks, et kino ei suuda kunagi anda seda, mida on annud lava, ja et ta peab heitma endast kõik pretensioonid, mille algupära tuleb otsida teatri või kirjanduse (üldises mõttes muidugi) valdkonnast. Nüüd tuleb leida tema tõelised väärtused ja ka tee nende menukaks viljelemiseks.

Eelnend analüüsis nägime, et kino päävoorseks on peaaegu piiramatud võimalused miljöö edasiandmisel ja loomisel. Kiirest miljöövahetusest sõltub omakorda dünaamiline tempo-hiirandus. Neile väärtusile peame ehitama tuleviku filmi, sidemete otsimine vana kultuurimaailmaga teeks temast virila epigooni. Kino peab rakendama täiel määral, aga kunstilisteetilisel viisil, oma aistilise olemuse. Peab arendama filmi dialoogi peaaegu täieliku meevimiseni ja pideva, ühendava ja kindla faabula lammutamiseni. See on raske, nõuab ohvreid, ent ainult see võimaldab hõirida filmi kaasakiskuval ja suurejoonelisel dünaamilal. Ma ei mõtle tummfilmi taaselustamist — ei, miimiline žest ei tohi asendada elavat sõna —, sõna ja heli peavad jääma oma kohale, ent nähtav tegevus ei tohiks iial teenida dialoogi; sõna võiks olla ainult tema ja tema optilis-maalilise dünaamika saatjaks, rõhutajaks ja ülimalt draamatiliste hingetõmmete, dünaamiliste mõõnade täitjaks.

Kui loovutada aga nii tähtis koht optilis-illusioonilisele dünaamikale, siis on endastmõistetav, et ta ei tohi olla vaid looduse kooopiaks. Iseseisva kunstitegurina peab kino looma iseseisva kõrgema reaalsuse. Tuleks rakendada väärtusliku abina ka joonistat film. Me teame, et filmil on hulga raskem irduda materiaalsest-reaalsest miljööst kui näit. laval. Ent ta peaks suutma luua reaalseist elementest sümboolistat terviku. Dünaamiline mäng valguse ja varjuga, korraldat kosmose ja maalilise kaose kontrastega peab muutuma võimsaks inimvaimu sümfooniaks, tema draamatilise elu sümboliks. Me oleme näinud uuemas teatriajaloos taotlusi (Tairov j. t.), mis on püstitanud ideaali, mille lõplik teostus peaks jääma kinole.

Paul Valéry definitsiooni järgi on klassiline kunst mäng, täiuslik, harmooniline, segamatu mäng, mille lõppedes jääb vaid tuhk. Kas ei võiks saada filmist tõesti klassiline kunst?

Ent lõpuks on see ju kõik tulevikumuusika. Tänapäeva kino on unustanud oma tõelise missiooni ja muutunud masside labasuse orjaks; tema piiringud kõrgema esteetilise ideaali poole on piirdunud vaid kirjanduse ja lava matkimises. Lõpuks on ju ka kino senine eluiga liiga lühike, et selle vältel võinuks tekkida üldse midagi, mis kannaks varjatuimalgi kujul endas elementi täiuslikust, endassesulgunud täieuslikust filmist.

Ja mida võime öelda kindlasti, reservatsiooneta kino senine arengu põhjal, on vaid, et praegune kino ei suuda anda pooltki sellest, mida on annud ja annab meile teater.

Peegel

u ees laual on peegel. Väike, nelinurkne, ta ripub lühikesemusta paela otsas, mis ulatub välja tumedast hõbedaga äärestatud teatririküllist. Peegli parempoolne ülemine nurk on kaetud valkja tolmuga. Läbi tolmu käib poolpõiki läikiv vagu, mille laiusest võin otsustada, et selle on tõmmanud õige väike, sale sõrm. Ma rohkem aiman kui tunnen, et see tolmu levitab nõrka hõrgutavat lõhna — puuder, millega alles poole tunni eest Helgi kattis oma ahvatlevat näokest.

Istun laua äärde ja vaatan peeglist. Näen sääli pruuninäolist meest, kellel krae on lohakalt lahti, tumedad juuksed kammitud keskelt kahele poole. Vasaku kulmu kohal on väike arm; paremat kulmu, mis peaks asetsema paar millimeetrit vasakust kõrgemal, ei näe ma läbi valge tolmu. Nina kõrvalt jookseb alla kaks joont, milledest üks lõpeb pruunil sündimismärgil ja teine kaob kuidagi ebamääraselt suunurgas. Omapärase kujuga lõug on poolitatud väikese vaoga.

See pole veel kõik — mõnda muudki avaneb mulle tol klaaspinnal. Näen kõike, mis on mu taga, peaaegu kõike, mida olen jätnud seljataha. Näen ka seda, mis on mu... — Ei. N ä e k s i n ka seda, mis on mu ees, kui ei segaks valge tolmu peegli ülemisel osal. Iga kord, kui pingutun vaatama seda, mis mul ees, too tolmu otsekuu vallandub peegli pinnalt ja asetub mu silmade ette hõreda, kuid läbinähtamatu uduna. Võin aimata vaid mingeid tundmatuid kontuure. Kuid tahapoole

näen selgesti. Ja kui ma nii vaatan, siis muutub pilt aegamööda kolmemõõduliseks, omandab kuju ja perspektiivi. Kummaline! Vaade kandub nagu peegli taha, moodustades sellest endale raami. Tunnen rasket, vankumatut tõtt selles fatamorgaanilises ebakujutuses.

Mu ees laual on peegel. Väike, nelinurkne, ta ripub lühikese musta paela otsas, mis ulatub välja tumedast hõbedaga äärestatud teatririküllist. Peegel on läikivalt puhas. Pühin teda igal hommikul hoolikalt tolmust, sest juba kolmandat nädalat lamab ta tarvitamatult siin laual ja Helgi, ta omanik, ei ole veel siiani ilmunud talle järele. Täna hommikuni igatahes olen hoidnud seda ainukest tähist temast puutumatuks ta kohal; nüüd aga tajun teisi suundi oma mõtete radadel.

Kes küll võiks olla too mees, kellel Helgi juba on jõudnud saada kindiks uue teatririküllist?

Istun laua äärde ja vaatan peeglist. Näen sääli pruuninäolist meest, kellel krae on lohakalt lahti, tumedad juuksed kammitud keskelt kahele poole. Nina kõrvalt alla jookseb kaks joont, milledest üks lõhestab pruuni sündimismärgi ja teine ühineb terava kortsuga suunurgas.

Palju muudki vaateid avaneb mulle tol klaaspinnal. Näen kõike, mis on mu taga... kõike, mida olen jätnud seljataha. Näen ka seda, mis minust eespool... seda, mis mul on ees.

Seda, mis mul on ees! Kaks tugevat tunnet — rõõm ja julgus — haaravad mind jõuliselt. Süda klopib metsikult.

Peegel on puhas, ei leidu sõrmejälgegi ta pinnal. Kõik, mida näen, on lõikavalt selge.

Nüüd tean ka, mida teha.

Peegel ei näita midagi enam. Aga ta killud nurgas kõnelevad selget keelt.

Reaalkooli spordipale 1937

Kui läinud aastal spordihooaja algus andis „Reali“ vastaseile põhjust rõõmustamiseks, siis tänavu alustasime edu tähe all.

Koolinoorsoo teatejooksude-võistlusil saavutas kooli meeskond hiilgerekordi 10 × 400 m teatejooksus, päälegi joostes konkurentsitult. 20 × 100 m jooksus juhtus küll väike viperus, kuid sellest hoolimata surus meeskond enda teisele kohale.

Läinud aastasele lüüasaamisele kergejõustikus järgnes nagu iseenesest mõistetav võit tänavu. Raske on kedagi võidutoojaist eriti esile tõsta, kuid püüan anda väikese ülevaate edukamaist realistest.

C klassis saavutasid päris hääd tagajärjed Mitt ja Vink lühimaades. Vimmsaare juba tuntud nimena tõi ülekaalukalt esikoha 500 m jooksus, mis uue alana oli tänavu TKSÜ võistluskavas.

Keskkoollide B klassis oli edukaks Kaselaan, gümnaasiumide B klassis aga esines suurem osa meie kergejõustikukaadrist. Näiteks kõrgushüppes Hallik, Pilliroog, Sulg ja Jürimäe esindasid klassi omaette. Rõõmustama peab eriti selle üle, et teised hakkavad meie rahvusmeeskonna-mehele järele jõudma, nii Pilliroog saavutas Hallikaga võrdse tulemuse 1.78. Hallik üllatas aga täiesti 100 m jooksus oma ajaga 11,3. Igatahes seda resultaati ei joosta TKSÜ-s igal aastal, päälegi veel B klassis. Et asi oleks täielikum, tõi ta nagu muu seas esikohad ka kaugushüppes ja tõkkejooksus. B kl. kettaheites tuli tubli saavutusega esimeseks Raadiko.

A klassis oli üllatusmeheks Annukas, kes tuli 100 m-is Piho järele teiseks ning 400 m-is koguni esimeseks. Kes 400 m lõppjooksu nägid, võivad ütelda, et see oli parimaks näiteks selt-simehelikkusest. Pihole selle eest kõigi realistide tugev käepigistus. Hästi

esines Reial odas ja kettas. Viimase ala õppis võistlusteks ära ka Ploompuu ning tuli kohalegi.

Hääks atestatsiooniks meie spordivaimule pole aga seik, et paar poissi

Lips (Kirikuraamatute järgi Arno Hallik)

(Helmre, Kubu) arvasid hääks mitte võistlema ilmuda, olgugi et kohaletulek juba ette kindel oli.

Üheks kindlamaks esikoha-lootuseks oli meil pesapall. Oli ka põhjust — treeningul võideti korduvalt Kaitseliidu Põhja Malevkonda ning Vestholmi gümnaasiumi. Kuid võistlustel tuli üllatus. Prantsuse Lütseum, keda peeti täielikuks outsider'iks, tuli toime võitudega Vestholmi g. üle ning finaalis „Reali“ üle. Pole mõtet hakata kaotuse põhjusi ja üksikasju enam üles soendama; tunneme vaid häämeelt, et meie võitjaks osutus Prantsuse Lütseum, mitte mõni muu kool.

Käsipallihooaja algus oli võrdlemisi hää. Karikavõistlustel korvpallis purunes senine punktidearvu-rekord — võitsime Kommertsgümn.-i 83 : 13. Finaalis löime „vestusid“ 28 : 22, ning karikas on aastaks meie. Kliistripühadel siin olnud Tartu Poeglaste gümnaasiumi meeskonda võitsime korvpallis samuti, kuid ainult 2 punktiga. Võib ju olla mitmesuguseid põhjusi ja arvamisi, aga lõik on see, et Vestholmi g. võitis tartlasi hoopis ülekaaluka-

malt. Seepärast ei või sugugi kindel olla oma paremusele teiste Tallinna koolide ees. Võrkpallis aga saime Tartu poistelt kaotuse, olgugi, et ka nende meeskond polnud just kõrgeklassiline.

Et tulla meistriks eelolevail TKSÜ võistlusil, peab näitama paremat mängu mõlemal alal. Selleks on aga vaja hoolsat treeningut. Kahjuks pole pois-te hulgas enam autoriteeti, kes paneks poisid korralikult harjutama ja kes ise mängu hästi tundes oleks suuteline ka teisi õpetama. Paistab, et ainsaks rahuldavaks teeks on koolile treeneri ja päälelõunaste treeningtundide muretsemine. Siis alles võiksime enam-vähem kindlasti arvestada traditsioonide säilitamist — meistrikutulekut nii korv- kui ka võrkpallis.

*

Spordiringi pääkoosolek septembri algul valis ringile selleks kooliaastaks juhatuse järgmises koosseisus: esimees V. Piho, abi A. Hallik, laekur E. Reebel, varahoidja L. Helmre ja sekretär O. Steinberg.

OLEV MIKIVER

Purekkari

eid viib Purekkarile liivane rannatee. Ta looke kivide vahel üsna veepiirde lähedal, samas aga keerutab üles järsust mäerinnakust.

Männiku sammaskojas lõikavad ta pinda rajust vintsutat puude mügerlikud juured, raukliku randpinna laiunud veresooned. Ta hääbub liivas.

Liivalagendikkude tagant paistab mere sinine joon. Rohelisel rannamadalikul nokitsevad vaiksed lambakarjad oma kareda söömaaja juures. Öötuvad kerged vinud üle rannatasandiku, kui vaate alla ilmub Purekkari. Kivid, kivid, kivid...

Purekkari — meie põhjalase vaimu halluse ja ranguse sümbol, meie ranniku, randlase ürghäll!

Ei lakka hetkekski murdlainete kohin, vetevoogude tüdinematu atak vastu rannakaljused. Mürtsudes ja vahupiisku lennutades peksavad lained kivirahne, purunevad ja upuvad järgmistesse.

Siin vast sugeneb aimeid laotuse ohjeldamatusest, kuna samal ajal kümnekond kilomeetrit lõuna pool võib olla kultiveeritud tulehoog hõljutab lapse laevukest mere peegelpinnal, mida läbib vaid suvitaja sihvakas süst.

Tarretanud kivide kaos ühineb merega üha aheneva rahnude reana; igavesi voogab salapärane laine veepinna all peituval lamedal kaljul. Mühisev mõõtmatu, rebitud pilvesagarate linik, vana paadikuuri unkaist laterdav tuul, katkendlikult kulgevad varjundid kiviliselgadel — see on dūnaamiline segu, millest tõuseb elav Purekkari.

Tõuseb, nagu tõusis merest kivide vahus põhjarand. Siin algab siis Eesti mander — või lõpeb!? Ilmub ebamäärane aimus mingist võimsast tundest — kalevipoeglikust pürgimusest Maailma lõppu.

Aga liiga peen geograafiline fantaasia manab teadvusse, et hõimude skääriline rannik asetseb siit vaid mõned kilomeetrid silmapiiri taga. Terveisiä, veljet ja sisaret!

Siin raskepärastes tuultes hõljub ürghõimulikke hõnge. Siin võimsal looduslikul altaril tunnetame esmakordselt teadlikku põhjamaisust.

Vesi ja kivid! Tuul ja päike! Põhjapäike, mis paneb elama Purekkari, kas vaadates väarikalt seniidist või rippudes valgeil suveõil hõõguva ringina taevarannal, mähitud pilvede lillasse loori. Veretab õhtutaevas ja leek ulatab üle veelagendiku kuldama rannarahne. Siis hääbub valgus, ähmub miljöö, ja hekteks sulab ühte vesi taeva ja maaga — üürikeseks suveööks Purekkaril.

Realkooli ringide tegevusest

Algav õppeaasta on Realkoolile toonud mitmeid muudatusi. Koolikorralduse muutmise tõttu töötab nüüd koolis viis isesugust koolitüüpi.

Ringide tegevus ei ole siiski selle kaudu killustatud, sest iga tõsise realisti südames elab edasi ühtekuuluvuse tunne.

Spordiringi tegevusest loete käesolevast numbrist mujalt; asume siis vanuselt temale järgneva ringi — kirjandusringi tegevuse vaatlemisele.

Kui möödunud kooliaasta oli kirjandusringi elus eriti edukas, siis käesoleva õppeaasta alul tekkis õpilaste seas küsimus, kas kirjandusring üldse enam jalgu alla võtab. Olid ju peaaegu kõik „kuulsad nimed“ koolist lahkunud ega juletud ülejäänud tegelasilt erilist aktiivsust loota.

Algus oligi kaunis vähelubav.

Päakoosolekust oli osavõtt väga hõre. Kirjandusringi energilise esimehe R. Rimmelga eestvedamisel suudeti siiski olukorda muuta ja praegu on kirjandusring vast veel elujõulisemgi kui möödunud aastal.

Tekkinud kriisist suudeti üle saada nooremate jõudude kaasatõmbamisega, ja nagu kogemused näitavad, on see katse päris hästi õnnestunud.

Kirjandusringi praegusse juhatusse kuuluvad R. Rimmelgas (esimees), I. Laaban, O. Steinberg, O. Paju, V. Piho ja O. Mikiver. Ringi hooldajaks on õpetaja hr. A. V. Kõrv.

Kirjandusringi käesoleva aasta tegevuskavast oleks märkida kavatsetavaid kirjandusõhtuid, mis päämiselt korraldatakse koos E. Lenderi gümnaasiumiga. Esimene sellelaadiline õhtu peeti 29. septembril, ja osavõtt mõlemate koolide õpilaste poolt oli väga elav. Järgmise ühise üritusena oleks päevakorras vaidlusõhtu, mis peetakse samuti E. Lenderi gümnaasiumi ruumes. Vaieldavaks teemaks

jääb arvatavasti „Saatus ja tahe“, milline tänapäeval küllaltki huvi peaks äratama.

Vanameister K. E. Söödi 75 a. sünnipäeva puhul korraldatakse juubilari auks kirjandusõhtu, mis pühendatakse nii ta loomingule kui ka ta elukäigule. Kantakse ette kaks referaati. Üks tema elust ja teine ta loominguks. Pääle selle on veel kavas deklamatsioone.

Kirjandusring annab juba kolmandat aastat välja ajakirja „Realist“, mille toimetusse kuuluvad O. Ast, R. Rimmelgas, I. Laaban, O. Steinberg ja O. Paju.

1938. a. märtsis on meie „koolipapa“ E. Särgava 70. eluaasta täitumise puhul kavatsus välja anda „Realisti“ erinumbr.

Möödunud aasta eeskujul korraldab kirjandusring ka tänapäev kirjanike võistluse. Erineb ta eelmisest ainult selle tõttu, et auhindamisele tulevad ainult „Realistis“ ilmunud tööd.

Väljaspool kooli on kirjandusringi tegelased võtnud osa peamiselt T. K. V. Ü. (Tallinna Koolinoorsoo Vaimukultuuri Ühingu) tegevusest. Nii on kirjandusringi esimees R. Rimmelgas ka T. K. V. Ü. esimeheks ja I. Laaban nimetatud ühingu revisjonikomisjoni esimeheks.

11. septembril korraldas T. K. V. Ü. kõnevõistluse, millest meie kooli esindajana võttis osa I. Laaban. Ta ei kaotanud pinevas konkurentsisis närve ja suutis saavutada kolmanda koha, saades mälestuseks väärtusliku auhinna.

Möödunud aastal alustas kirjandusringi juures tegevust näiteseksioon. Näiteringi tase oli möödunud aastal kaunis kõrge. Lavastati edukalt katsend Kivi „Seitsmest vennast“ ja Braksi „Tantsuproffessor“. Kahjuks olid peaaegu kõik möödunud

aasta „tuusad“ lõpuklassidest lahkunud, mille tõttu sel aastal on märgata tagasiminekut.

Näitering on käesoleva õppeaasta alul olnud varjusurmas. Peeti küll üks koosolek, valiti isegi juhatus, kuid kaugemale pole saadud. Ringi juhatusse kuuluvad R. Rimmelgas (esimees), Mereküla ja Kuldma.

Oleks soovitada, et näiteringi juhatus asja tõsisemalt võtaks ja koolipeoks mõne väiksema näidendi lavale tooks.

Nagu asjaomaselt poolt kuuldub, on näiteringi juhatus veel üheteistkümmendal tunnil asja üles võtnud ja loodab koolipeoks ühe näidendi lavastada. Selleks jõudu tööle!

Ootamatult elujõuline on aga muusikaring. Endiste aastate kahe orkestri asemel tegutseb neid nüüd kolm. Minevaastastele puhkpilli- ja sümfooniaorkestritele on käesoleval aastal lisandunud veel tantsorkester. Koolipeol ei maksa aga veel siiski eriti nõudlik olla, sest on ju asi mängijatele alles uudne.

Nimetatud kolmest orkestrist on kõige populaarsem vast puhkpilliorkester, sest talvel mängib ta „reaali“ liuväljal kolm korda nädalas, hoolimata külmast ja tuisest. Puhklilliorkestri tuntumatest tegelastest võiks märkida Orgmetsa, Miilenit, Tohvrit ja Vaiku. Sümfooniaorkestri koosseisus leidub rida nimesid, mis on Tallinna koolinoorsoo hulgas hästi tauntud. Nii Laaban, Rimmelgas, Laansoo, Kuum, Ast j. t.

Pääle orkestrite tegeleb veel laulukoor, kelle parematest lauljatest on moodustatud meeskvartett, kes üllatas oma esinemisega kuulajaid 29. septembri kirjandusõhtul. Tollesse kvartetti kuuluvad Orgmets, Mereküla, Pihho ja Anikejev.

Muusikaring on täitnud suurema osa kavast koolipidudel ja loodame, et see ka sel aastal nii on, sest nõuetavale tasemele on teistel ringidel kaunis raske tõusta.

Pääle selle korraldab muusikaring veel muusikaõhtuid, millistel odava

raha eest võimaldatakse näha ja kuulda meie parimaid helikunstnikke.

Muusikaringi juhatusse kuuluvad Tohvri (esimees), Pihho, Mereküla, Laaban, Rimmelgas ja Miilen. Ringi hooldajaks on õpetaja hr. V. Toomingas.

Rõõmuga võib märkida maleringi uuestisündi. Majanduslik eriklass, kes ringidest pääasjalikult ainult spordiringi eelistab, on saanud üllataval kombel ka maleringile jalad alla.

Oli ka tõesti viimane aeg, sest on kavatsus korraldada Tallinna koolinoorsoo vaheline maleturniir, millest võtaksid osa Tallinna gümnaasiumide parimad. Kuna paremad maletajad ongi koondunud majandusklassi, on selge, et maleelu raskuspunkt aeglaselt kuid kindlalt sennapoole vajub.

Reaalkooli maleringil on kavatsus korraldada malevõistlus Gustav-Adolfi gümnaasiumi ja Reaalgümnaasiumi vahel. Kuna mõlemate koolide maletase on peaaegu võrdne, on raske ennustada võitjat.

Maleringi juhatusse kuuluvad Hussar (esimees), Lukk, Sepp ja Laidvee. Abiturientidest kuuluvad paremate maletajate hulka Lukk, Kuldma ja Juhansoo. Eelviimaste klasside „maleliidi“ moodustavad Sepp, Raadiko, Tomson, Rõuk ja Reikand. Nooremate klasside õpilastest võiks märkida Otsa ja Kuuskmaad.

Kooli esivõistlused peetakse suure osavõtjate arvu (38) tõttu kahes grupis. Mängitakse kaks korda nädalas õhtuti, kooli ruumes.

Kindlaimaid pretendentide esikohale on Raadiko ja Juhansoo. Kuid ka nooremad maletajad võivad üllatada, mis muidugi aitaks kaasa pinevuse tõstmisele.

Laskuringi tegevus algab õieti alles talve tulekuga, sest siis algavad ka laskeharjutused all riigikaitseõpetuse ruumis. Kevadel siirdutakse juba võimalikult vara välistreeningule, et olla algavateks riigikaitsealisteks õppusteks võimalikult hääs vormis.

Laskurringi hooldaja hr. kpt. Lind.

Tähelepanuväärivaks nähteks on see, et Reaalkooli lasketase on laskurringi asutamisest saadik tunduvalt tõusnud. Kui endistel aastatel I klassi normi saavutasid ainult üksikud õpilased, siis käesoleva aasta kevadel oli I klassi märke 25. Geering saavutas koguni meisterklassi normi. Lasketaseme tõusuks aitab kaasa ka Reaalkooli kaitseliidu kompanii reorganiseerimine. Oleks soovitav, et kõik paremad laskurid võtaksid osa kaitseliidu tegevusest, sest sääl avanevad hääd võimalused harjutamiseks.

Ringi juhatusse kuuluvad Müür (esimees), Kukk, Lauga, Hallik ja Juhari. Ringi hooldajaks on hr. kapten K. Lind. Ring kavatseb sel aastal korraldada võistlusi teiste koo-

lidega, milleks on juba asutud uute relvade muretsemisele ja olemasolevate täiendamisele.

Möödunud aastal alustas tegevust ka margikorrajate ring. Margikorrajate ring on siitamaani teotse-
nud võrdlemisi vaikselt, sest korjavad ju marke pääasjalikult ainult kinnisema iseloomuga poisid. Ringi tegevus piirdub päämiselt ainult markide vahetamise õhtute korraldamisega. Asja „hingeks“ on Kuldma.

Tõsiselt tuleb kahtseda lennuringi hingusele minekut. Alles aasta tagasi oli lennuring üks elujõulise-
maid ringe koolis üldse. Korraldati lennukimudelite valmistamise kursusi; võeti edukalt osa ülelinlikest võistlusist. Nii on praegugi veel väärtuslik üldvõitja auhind meie käes. Kooli esivõistlusist võttis osa mitukümmend õpilast.

Kahjuks puuduvad aga praegu energilised organiseerijad, kelle abita on võimatu uuesti tööle asuda. Loodan, et see asi aja jooksul paraneb ja väärtuslik rändauhind ka sel aastal meie omaduseks jääb.

Tuntuimad „lendurid“ on peaaegu kõik koondunud eelviimastesse klassidesse. Nendest võiks esile tõsta Pilliroogu, Helmet, Õunapuud j. t. Viimastes klassides on seevastu ainult üksikuid asjast huvitatuid (Valma, Kaus.)

Olen sellega annud lühikese ülevaate ringide tegevusest. Kokkuvõttes võiks öelda, et olukord on üldjoontes sama, mis möödunud aastalgi. Ei ole märgata erilisi edusamme, kuid pole olnud ka suuremaid tagasiminekuid (Väljaarvatud lennuring). Loodan, et õppeaasta lõpuks ringid on suutnud täita oma kavatsused, et anda tunnistust realistide organiseerimisvõimest ja püüdlikkusest.

Kirjandusringi hooaja avaõhtu

29. septembril s. a. oli realistidel jälle võimalus viibida külalislahkes Lenderi gümnaasiumis ühisel kirjandusringide hooaja avaõhtul.

Niisugused ühised õhtud näivad õpilaskonnas õige suurt poolehoidu leidvat, sest osavõtt nii eelmistest õhtutest kui ka sest oli väga elav.

Õhtu korraldusega ja sisulise küljega võib rahule jääda, olgugi et mõned ettekanded jätsid soovida ning oli tunne, et kõik parimad kummastki koolist ei olnud oma ettekannetega väljas.

Kirjanduslikest ettekandeist vääriksid nimetamist O. Asti mõlemad tööd („Kõrgrahudel“ ja „Peegel“). „Peegel“ on lühisuse ning parema ettekande tõttu pääsis paremini mõjule kui pikem töö „Kõrgrahudel“. Asti töid teeb eriti sümpaatseks lüüriline toon, millele lisandub hästi viimisteldud ja tihe stiil. Parimad kohad ta töis on meeolupildid ja kirjeldused. Usun, et Ast võiks ka lüürika alal saavutada häid tulemusi.

Lenderi gümnaasiumi õpilastelt polnud seekord kahjuks ühtki algupärast proosatööd, küll aga mitme autori luuletusi, mis said sooja vastuvõtu osaliseks. Nimetaksin eriti luuletuste hääd ettekannet (Kapp, Lever). Juba eelmisist kirjandusõhtuist tuntud J. Laaban esitas ka seekord omi luuletusi. Laabani ras-

kepärase vormiga luuletused, täis-inversiooni ning võõrsõnu, kipuvad esmakordsel kuulamisel enamikule jääma arusaadamatuks. Arvatavasti pääsevad ta luuletused lugedes rohkem mõjule kui ette kandes.

Ei saa jätta märkimata, et nii eelmisel õhtuil kui ka sel reaalkooli õpilaste tööde ette kandmine ei rahuldand, kuna aga Lenderi gümnaasiumil on väga häid deklamaatoreid.

Õhtu muusikalises osas olid seekord ainult klaveripalad. (Koljo, Radus, Laaban). Kuigi kõik esinejad täitsid hästi oma ülesanded, oleks tahtnud siiski päälle klaverite kuulda ka teisi instrumente, seda enam, et mõlemas koolis on ka teiste instrumentide harrastajaid.

Radus ja Laaban, keda me tunneme juba eelmisist ühiseist õhtuist, pakkusid ka seekord nauditava mängu. Esmakordselt kuulsime Koljot, kelle mäng nii tehnilisest kui ka muusikalisest küljest üllatas kõiki meeldivalt.

Üsna lõbusa meeololu tekitas tänini suure menuga esinend reaalkooli kvarteti esinemine. Laul, mis on mažooris, anti lauljaile kogemata kätte minooris ja päälegi nii madalalt, et bassid olid kohati sunnitud vait jääma. Kuulajad, kes said eksitusest aru, andestasiid meelsasti lauljaile ning kviteerisid suure aplausiga.

„Realisti“ kaastööliste võistlus

Kaastöö, eriti proosatööde kriisist vabanemiseks korraldab „Realisti“ toimetus selgi aastal võistluse, aga uutal alustel ja laialdasema. See on ajakirja kaastööliste võistlus, mis

haarab kõiki ajakirja läbivaid alasid. Seega on avatud tee oma prima esitamiseks loojaile igalt alalt.

Võistluse pärõhk on suunatud siiski proosatöödele, mida õpilaskon-

nas viljeldakse märgatavalt vähe. Eriti on tagasihoidlikkust sel alal märgata noorema generatsiooni hulgas. Kirjandeist ja eriti võistlustest huvitatuil ei maksa lasta end kohutada Karl Allika sõnadest esimese võistluse tulemuste kokkuvõttes: „... tuleb tunnistada, et võistlus palju hinnatavat ei andnud. Liiga palju on targutusi, meeletusemisi...“ jne. („Realisti“ kevadnumber 1937). Võistluse tagajärgede keskpärasuses ei olnud süüdi mitte osa võtnud autorid, vaid just need, kes loobusid kaasa võistlemast, loidudest või valehäbist, jättes rikastamata võistlust oma töödega. Meie hulgas leidub talente, tarvis on vaid rohkem usaldust vanemate õpilaste kui nõuandjate, tööde vastuvõtjate ja õigslaste hindajate vastu.

Ja lõpuks: ei tule unustada ka seda, et õpilasilt ei nõutagi rohkemat kui nendekohast, et liialdus ainevalikus või enesest „ülekirjutamine“ toob paratamatult kaasa komistusi kompositsioonis ja sõnastuses.

Tingimused:

1. Võistlusest võivad osa võtta kõik Tall. II gümnaasiumi, II progümnaasiumi, II reaalkooli ja Majandusliku Erikooli õpilased.
2. Tööd tulevad esitada hiljemalt 1. märtsiks 1938. a. autori õige nime ja klassiga „Realisti“ toimetusele.
3. Võistlus on rühmitatud:
  1. ilukirjanduslikud tööd.
  2. artiklid ja arvustused.
  3. illustratsioonid.
4. 1. rühmas antakse välja kaks auhinda, teistes rühmades à üks auhind. Auhindadeks on ilukirjanduslikud ja teaduslikud teosed.
5. Hindamisele tulevad tööd, mis vastavad p. 1. ja 2. nõuetele ja mis on ilmunud 1937/38. õppeaastal „Realistis“.
6. Auhindamist toimetab 3-liikmeline žürii, mille esimeheks on hr. mag. Kõrv.
7. Võistluse tagajärjed teatatakse pidulikul õppeaasta lõppaktusel.

Elistatuim noorteäri on kahtlemata

„KOOLI-KOOPERATIIV“

Alati müügil kõik koolikaubad

Kooliraamatud, õpikud, töövihikud, testid.

Noorsoo raamatud, (eesti ja inglise).

Kirjutus- ja joonistustarbeid. Mänguasjad.

Müük õpilaskooperatiividile kõige soodsamail tingimusil.

Teenimine lahke, tellimiste täitmine täppis ja kiire.

KIRJASTUS JA KOOLITARVETE MÜÜGIÜHING

„KOOLI-KOOPERATIIV“

S. Karja 19 (Rahvapanga majas) Tel. 456-32

Spordiäri

Resev-Resel

Kullasepa 13. Kõnetr. 432-19.

Saadaval
kõik sporditarbed.

Hinnad väljaspool võistlust.

Odavasti ja hästi valmistatakse
nüüd

KOOLIMÄRKE

eriosakonnas O. Viik'i (Viikmann'i)
kullasepaäris Tallinn Raevoja
hoone. Telefon 429 08.

Müüme Eestis ilhvitud kõrgeväärtuslikku

eht Böömi kristalli

sama kvaliteedilisest väliskaubast
kuni 50% odavamalt

A/s. Eestisiid

Ketramise- ja kudumisevabrik,
seadistatud 1932 aastal.

Valmistab kõiksugu
riideid ja lõnga.

VABRIKU LAOD:

Tallinn, Viru t. 5, tel. 447-87
Tallinn, Viru 14, tel. 443-97
Tallinn, Laadaplats 70
Tartu, Poe t. 2, tel. 10-17
Narva, Peetri plats 1
Viljandi, Tartu t. 1, tel. 30
Petseri, Turuplats 17, tel. 1-19
Tõrva, Tartu t. 2
Rakvere, Tallinna t. 25
Nõmme, Pärnu mnt. 90/92

Eritellimiste vastuvõtmine.

Restide müük.

KLUGE & STROHM

Tallin Pikk 9.

Uus saksakeelne entsüklopeedia

Der Neue Brockhaus

4 köites ja lisaköitena atlas

Ettetellimise hind ainult kuni 31. dets.
1937. Kr. 12.— köide, atlas Kr. 21,60
Entsüklopeedia võib tellida ka ilma
atlaseta.

Nõudke proovivihke ja prospekte maksuta.

Ainult kuni 31. dets. 1937.